

**सुरक्षित आप्रवासी (सामी) कार्यक्रम
सामाजिक परिचालन अधिकृतको लागि पाठ्यक्रम**

(क) सेवासम्बन्धी :

१. नेपालको संविधान २०७२, धारा (३३) र धारा (५१)
[\(kmfjHbf/Ls;"/df;hfo lgwf/Of tyf sfof{Gjog ug}{;DaGwdf Joi:yf ug{ ag}sfj liw\]os \(lawcommission.gov.np\)](http://kmfjHbf/Ls;)
२. वैदेशिक रोजगार ऐन २०६४
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2021/02/वैदेशिक.२०६४-ऐन-रोजगार-pdf>
३. वैदेशिक रोजगार नियमावली २०६४
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2021/04/वैदेशिक.२०६४-नियमावली-रोजगार-pdf>
४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2020/12/स्थानीय.२०७४-ऐन-सञ्चालन-सरकार-pdf>
५. सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन, २०७९
[\(सुरक्षित.२०७९-मार्गदर्शन-सञ्चालन-कार्यक्रम-आप्रवासन-pdf \(moless.gov.np\)](http://सुरक्षित.२०७९-मार्गदर्शन-सञ्चालन-कार्यक्रम-आप्रवासन-pdf (moless.gov.np))
६. आप्रवासी स्रोत केन्द्रका परामर्शदाताहरूका लागि सहयोगी पुस्तिका २०७७
[\(MRC Hand Book.indd \(sami.org.np\)](http://MRC Hand Book.indd (sami.org.np))
१. स्थानीय तहको बजेट तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया, खर्च व्यवस्थापन र लेखा परीक्षण तथा गुनासो व्यवस्थापन (स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५)
२. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिको लागि पुनः एकिकरण कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका २०७९ <https://moless.gov.np/wp-content/uploads/2022/07/पुनएकीकरण-निर्देशिका.pdf>
३. लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण, मानव अधिकार, अनुगमन तथा मूल्यांकन, समन्वय तथा सहकार्य, सञ्जाल गठन तथा परिचालन, कृषी समुह र सहकारी गठन तथा परिचालन, सामाजिक परिचालन आदीको अवधारणा तथा बुझाई ।
४. Project cycle, project management, planning, reporting, human resource management, monitoring, and evaluation skill, and networking.
५. सम्बन्धित जिल्ला तथा स्थानीय तहका भौगोलिक, सांस्कृतिक, एतिहासिक, राजनीतिक तथा समसामयिक विषयवस्तु ।

(ख) प्रयोगात्मकसम्बन्धी :

1. Computer office package (MS-Word, Excel, and PowerPoint presentation)
2. Email and Internet skill.

थप जानकारीका लागि निम्न वेवसाईटहरु हेर्नुहोस् ।

www.moless.gov.np
www.dofe.gov.np
www.feb.gov.np
www.sami.org.np

सुरक्षित आप्रवासी (सामी) कार्यक्रम
वित्तीय साक्षरता सहजकर्ताको पाठ्यक्रम

(क) सेवासम्बन्धी :

१. वैदेशिक रोजगार नियमावली २०६४ (परिच्छेद ७)
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2021/04/वैदेशिक.२०६४-नियमावली-रोजगार-pdf>
२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ (परिच्छेद (३) दफा ११ को उपदफा २ (थ)
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2020/12/स्थानीय.२०७४-ऐन-सञ्चालन-सरकार-pdf>
३. सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन, २०७९
[सुरक्षित.२०७९-मार्गदर्शन-सञ्चालन-कार्यक्रम-आप्रवासन-pdf \(moless.gov.np\)](https://moless.gov.np/mrc-hand-book-indd)
४. आप्रवासी स्रोत केन्द्रका परामर्शदाताहरूका लागि सहयोगी पुस्तिका २०७७
[MRC Hand Book.indd \(sami.org.np\)](https://sami.org.np/mrc-hand-book-indd)
५. वैदेशिक रोजगारमा श्रम स्वीकृतिका लागि आवश्यक प्रक्रिया, आप्रवासन चक्र
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिको लागि पुनः एकिकरण कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७९
<https://moless.gov.np/wp-content/uploads/2022/07/पुनएकीकरण-निर्देशिका.pdf>
७. स्थानीय तहमा सञ्चालित आयआर्जन तथा रोजगारसँग सम्बन्धित कार्यक्रम (प्रधामन्त्री रोजगार कार्यक्रम, पहल आयोजना, मेडपा कार्यक्रम, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयको सीप विकास तथा उद्यमशिलता कार्यक्रम आदी) वारेमा जानकारी ।
८. वित्तीय साक्षरता र मनोसामाजिक कक्षाका सहभागिहरूको लागि तयार पारिएको हाते किताव
  - वैदेशिक रोजगारीको परिचय र यसका फाईदा बेफाईदाहरू, सामाजिक परिचालनका विषेशताहरू, वित्तीय साक्षरता र यसका विषयवस्तुहरू, विप्रेषणको परिचय र उपयोग, परिवार व्यवस्थापन, रोजगार र आयआर्जन, वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालनका सरोकारवालाहरू, वित्तीय साक्षरता कक्षाका सहभागीहरूको लागि सम्बन्धित सेवाहरूमा पहुँच (विमा, सहकारि, कृषि समुह), व्यवसायिक योजना ।
९. स्थानीय तहको बजेट तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया (स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५)
१०. सामाजिक परिचालन, समाजिक लागत, विप्रेषण र यसको उपयोग साथै सीप तालिम
११. लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशता तथा गरीबी न्युनिकरण
१२. सम्बन्धित जिल्ला तथा स्थानीय तहका भौगोलिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, राजनीतिक तथा समसामयिक विषयवस्तु ।

(ख) प्रयोगात्मकसम्बन्धी :

1. Computer office package (MS-Word and Excel)
2. Email and Internet skill.

थप जानकारीका लागि निम्न वेवसाईटहरु हेर्नुहोस् ।

www.moless.gov.np
www.dofe.gov.np
www.feb.gov.np
www.sami.org.np

Anatomy and physiology

1. Anatomical structure and function of the different organs of the body system,

- A. Digestive system
- B. Respiratory system
- C. Cardiovascular system
- D. Reproductive system
- E. Endocrine system
- F. Nervous system
- G. Musculo Skeletal system
- H. Sense organ system
- I. Excretory system

2. Health education and community Diagnosis

(A) Health Education

- Health Education, importance and method
- Health education program and planning
- Communication & barrier of communication
- Learning process
- Leadership.

(B) School Health

- Purpose of School Health Program
- Activities of School Health Program.

(C) Community Diagnosis

- Importance, methods and process of community diagnosis

(D) Community Development

- Objective
- Methods of community development

3. Community Health

(A) Epidemiology

- i. Definition and terminologies of Epidemiology
- ii. Scope of Epidemiology
- iii. Vital statistic
- iv. Epidemiological investigation
- v. Epidemiological triad
- vi. Disease prevention
- vii. Basic principle of disease transmission
- viii. Immunity. (Acquired and artificial and Herd Immunity)

(B) Environmental sanitation

- i. Scope of environmental sanitation

- ii. Water (Source, Water purification, water pollution)
- iii. Excreta disposal and fecal born disease
- iv. Solid waste and method of termination
- v. Disposal of wastewater
- vi. Health & Disease spectrum
- vii. Food sanitation
- viii. Air Pollution
- ix. Milk hygiene & Milk born disease.
- x. Types of Latrine
- xi. Sanitation barrier

4. (A) Basic Medical Procedures and First Aid Treatment

- First aid:- Shock, Bleeding, burn/scalds fracture, Ear, Throat, Nose and Eye injuries, Poisoning, Snake bite, Insect bite and Animal bite & Frost bite
- First aid treatment of electrical injury
- Drowning, Choking, High fever, fit and convulsion, fainting, Trauma

(B) Basic Medical Procedures

- Vital signs
- Investigation process and Importance of urine, Stool, Blood, Sputum, pus and throat swab collection
- Bandage and wound dressing (Principle, Importance, types & application)
- Technique of giving injection
- Sterilization process, importance, type and methods.

5. Vector Borne Disease (VBDs):

- i. Mode of transmission, causative agent, host, vector and environment, Life cycle of vectors and parasites/viruses.
- ii. Tools and techniques for the Prevention and control of VBDs.
- iii. Clinical features, Diagnosis and Case Management of VBDs
- iv. Nepal's National Goal, objectives, prevention and control strategies, approaches, methods and activities, National Treatment Protocol of VBDs. Trends of transmission, geographical distribution, epidemiological situation.
- v. Planning for VBDs Prevention and Control at the district and periphery level:
  - 1. Preparation of Annual Work Plan at working station
  - 2. Epidemic/Outbreak preparedness and Response
  - 3. Disease Surveillance
  - 4. Behavior Change Communication (BCC)
  - 5. Recording and Reporting of VBDs
  - 6. Referral and follow-up
  - 7. Supervision, monitoring and evaluation of VBDs control programs.
  - 8. Roles and responsibilities of different level health facilities.
  - 9. Techniques of community mobilization for VBDs.

6. Maternal and Child Health, Family Planning and Nutrition

A. Maternal and Child Health

- i. Antenatal care
- ii. Physiological Change during pregnancy
- iii. Danger signs of Pregnancy

- iv. High risk group (mother)
- v. Delivery care
- vi. Stages of labor
- vii. Difference between false and true labour
- viii. Postnatal care
- ix. New born Care
- x. Complication of pregnancy
- xi. Abortion
- xii. Ectopic pregnancy
- xiii. Toxemia
- xiv. Mal Presentations
- xv. Ante Partum hemorrhage
- xvi. Post-partum hemorrhage, retained placenta
- xvii. Definition, signs and symptoms and management of pelvic infection
- xviii. Uterine prolapsed
- xix. Milestones (Growth and development) of under 5 children
- xx. Definition, causes, signs symptoms and management of Acute Respiratory Infection (ARI), Childhood Diarrheal Diseases (CDD)

(B) Family Planning

- i. Population pyramids
- ii. Consequences of population growth
- iii. Measures to solve population problem.
- iv. Family planning methods (Temporary and Permanent)
- v. demographic cycle
- vi. Indicators of family planning

(C) Nutrition

- i. Source of Micro and macro nutrients
- ii. Nutritional status measurements (under and over nutrients)
- iii. Breast feeding, Weaning and supplementary foods

7. Communicable Disease and Microbiology

A. Microbiology

- i. Introduction of Micro-organisms (Bacteria, virus, parasites fungus, protozoa, helminths)
- iv. PEM (Protein Energy malnutrition) sign/symptoms, prevention and treatment

B. Communicable Diseases

Communicable disease and non-communicable disease, causes, clinical features, treatment, complications and prevention of:

- i. Amoebic, bacillary, dysentery, giardiasis, Cholera, Gastro Enteritis
- ii. Tuberculosis, Malaria, Leprosy
- iii. Parasitic Diseases
- iv. Viral Disease (AIDS, Chicken pox, measles, influenza and mumps, Rabies, infective, hepatitis A and B, Polomyelitis, Trachoma, Viral Encephalitis, SARS, MERS, Dengue, COVID-19 etc.)
- v. Pertussis, tetanus, Diphtheria, Whooping Cough
- vii Enteric fever,
- vii. Sexually Transmitted Diseases

8. Medicine & Surgery:

A. Medicine:

1. History taking/physical examination
2. Causes, signs and symptoms, type, prevention, treatment, complication and investigation of
  - a. Digestive System
    - i. Gastritis, peptic ulcer, cholecystitis
    - ii. Appendicitis
    - iii. Dysentery
    - iv. Gastroenteritis
    - v. Hepatitis
  - b. Respiratory system
    - i. Common cold
    - ii. Tonsillitis
    - iii. Pharyngitis
    - iv. Rhinitis
    - v. Sinusitis
    - vi. Bronchitis
    - vii. Pneumothorax
  - c. Cardiovascular System
    - i. Hypertension
    - ii. Congestive Cardiac Failure (CCF)
    - iii. Rheumatic fever
  - d. Genito Urinary System
    - i. Nephritis
    - ii. Renal Colic
    - iii. Urinary Tract Infection (UTI)
  - e. Endocrine System
    - i. Diabetes
    - ii. Hypothyroidism
    - iii. Hyperthyroidism
  - f. Nervous System
    - i. CVA (Cerebro Vascular Accident)
    - ii. Convulsion
    - iii. Meningitis
    - iv. Epilepsy
    - v. Unconsciousness
  - h. Skin Problem
    - i. Scabies
    - ii. Ringworm
    - iii. Impetigo
    - iv. Eczema
    - v. Allergies

B Surgery:

1. Definition, Clinical Features and appropriate treatment of:
  - i. Boils
  - ii. Carbuncles
  - iii. Ulcer

- iv. Piles
- v. Wound
- vi. Burn and scald
- vii. Fracture, Dislocation and sprain
- viii. Head and spinal cord injuries
- ix. Bleeding
- x. Foreign body in eye, ear, nose and throat
- xi. Conjunctivitis, iritis, trachoma, cataract, style. Otitis externa
- xii. Common problem of teeth and mouth
- xiii. Acute abdominal problem
- xiv. Acute appendicitis
- xv. Acute cholecystitis
- xvi. Intestinal obstruction
- xvii. Hydrocele
- xviii. Hernia
- xix. Tumor

9. Pharmacy and Pharmacology

A. Pharmacy

- i. Terminologies used in pharmacy
- ii. Inventory management
- iii. Dispensing
- iv. Rationale Use of Drugs
- v. Dose and its calculation
- vi. Narcotic drugs management

B. Pharmacology

- i. Terms used in pharmacology
- ii. Meaning and types of Antibiotic
- iii. Mode of action, rational use, dose, general side effects and contradiction of the drugs used in different systems.

10. Health Culture and Communication and counselling:

- i. Changes, process and barrier of changes in community
- ii. Counselling (mass, group and interpersonal)
- iii. Traditional belief and health related taboos
- iv. Health and disease spectrum

Health Management:

- i. Health care system in Nepal
- ii. Job Description of Auxiliary health Worker (AHW), malaria inspector/Vector control Assistant/Malaria Assistant/Cold chain Assistant.
- iii. Primary Health Care (PHC): definition and components, Principles
- iv. Organogram of MoHP, Gandaki Province
- v. Roles and Responsibilities of Federal, Provincial and Local level Government.

Management of:

- i. Health posts
- ii. Clinics
- iii. Health Camps
- iv. Inventory

v. Meeting

vi. Leaves (Types)

vii. Recording and reporting – IHMIS, DHIS-2, eLMIS

viii. Monitoring and Supervision of Health Delivery System

**सुरक्षित आप्रवासी (सामी) कार्यक्रम
सामाजिक परिचालन अधिकृतको लागि पाठ्यक्रम**

(क) सेवासम्बन्धी :

१. नेपालको संविधान २०७२, धारा (३३) र धारा (५१)
२. वैदेशिक रोजगार ऐन २०६४
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2021/02/वैदेशिक.२०६४-ऐन-रोजगार-pdf>
३. वैदेशिक रोजगार नियमावली २०६४
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2021/04/वैदेशिक.२०६४-नियमावली-रोजगार-pdf>
४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2020/12/स्थानीय.२०७४-ऐन-सञ्चालन-सरकार-pdf>
५. सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन, २०७९
[सुरक्षित.२०७९-मार्गदर्शन-सञ्चालन-कार्यक्रम-आप्रवासन-pdf \(moless.gov.np\)](https://moless.gov.np/सुरक्षित.२०७९-मार्गदर्शन-सञ्चालन-कार्यक्रम-आप्रवासन-pdf)
६. आप्रवासी स्रोत केन्द्रका परामर्शदाताहरूका लागि सहयोगी पुस्तिका २०७७
[MRC Hand Book.indd \(sami.org.np\)](https://sami.org.np/MRC_Hand_Book.indd)
१. स्थानीय तहको बजेट तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया, खर्च व्यवस्थापन र लेखा परीक्षण तथा गुनासो व्यवस्थापन (स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५)
२. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिको लागि पुनः एकिकरण कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका २०७९ <https://moless.gov.np/wp-content/uploads/2022/07/पुनएकीकरण-निर्देशिका.pdf>
३. लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण, मानव अधिकार, अनुगमन तथा मुल्यांकन, समन्वय तथा सहकार्य, सञ्जाल गठन तथा परिचालन, कृषी समुह र सहकारी गठन तथा परिचालन, सामाजिक परिचालन आदीको अवधारणा तथा बुझाइ ।
४. Project cycle, project management, planning, reporting, human resource management, monitoring, and evaluation skill, and networking.
५. सम्बन्धित जिल्ला तथा स्थानीय तहका भौगोलिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, राजनीतिक तथा समसामयिक विषयवस्तु ।

(ख) प्रयोगात्मकसम्बन्धी :

1. Computer office package (MS-Word, Excel, and PowerPoint presentation)
2. Email and Internet skill.

थप जानकारीका लागि निम्न वेबसाईटहरू हेर्नुहोस् ।

www.moless.gov.np
www.dofe.gov.np
www.feb.gov.np
www.sami.org.np

सुरक्षित आप्रवासी (सामी) कार्यक्रम
वित्तीय साक्षरता सहजकर्ताको पाठ्यक्रम

(क) सेवासम्बन्धी :

१. वैदेशिक रोजगार नियमावली २०६४ (परिच्छेद ७)
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2021/04/वैदेशिक.२०६४-नियमावली-रोजगार-pdf>
२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ (परिच्छेद (३) दफा ११ को उपदफा २ (थ)
<https://lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/2020/12/स्थानीय.२०७४-ऐन-सञ्चालन-सरकार-pdf>
३. सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन, २०७९
[सुरक्षित.२०७९-मार्गदर्शन-सञ्चालन-कार्यक्रम-आप्रवासन-pdf \(moless.gov.np\)](https://moless.gov.np/moleless-2079-margdarshan-sanchalan-karyakram-aprasan-pdf)
४. आप्रवासी स्रोत केन्द्रका परामर्शदाताहरूका लागि सहयोगी पुस्तिका २०७७
[MRC Hand Book.indd \(sami.org.np\)](https://sami.org.np/MRC_Hand_Book.indd)
५. वैदेशिक रोजगारमा श्रम स्वीकृतिका लागि आवश्यक प्रक्रिया, आप्रवासन चक्र
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिको लागि पुनः एकिकरण कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७९
<https://moless.gov.np/wp-content/uploads/2022/07/पुनएकीकरण-निर्देशिका.pdf>
७. स्थानीय तहमा सञ्चालित आयआर्जन तथा रोजगारसँग सम्बन्धित कार्यक्रम (प्रधामन्त्री रोजगार कार्यक्रम, पहल आयोजना, मेडपा कार्यक्रम, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयको सीप विकास तथा उद्यमशिलता कार्यक्रम आदी) बारेमा जानकारी ।
८. वित्तीय साक्षरता र मनोसामाजिक कक्षाका सहभागीहरूको लागि तयार पारिएको हाते किताब
  - वैदेशिक रोजगारीको परिचय र यसका फाइदा बेफाइदाहरू, सामाजिक परिचालनका बिषेशताहरू, वित्तीय साक्षरता र यसका विषयवस्तुहरू, विप्रेषणको परिचय र उपयोग, परिवार व्यवस्थापन, रोजगार र आयआर्जन, वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालनका सरोकारवालाहरू, वित्तीय साक्षरता कक्षाका सहभागीहरूको लागि सम्बन्धित सेवाहरूमा पहुँच (विमा, सहकारि, कृषि समूह), व्यवसायिक योजना ।
९. स्थानीय तहको बजेट तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया (स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५)
१०. सामाजिक परिचालन, समाजिक लागत, विप्रेषण र यसको उपयोग साथै सीप तालिम
११. लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशिता तथा गरीबी न्युनिकरण
१२. सम्बन्धित जिल्ला तथा स्थानीय तहका भौगोलिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, राजनीतिक तथा समसामयिक विषयवस्तु ।

(ख) प्रयोगात्मकसम्बन्धी :

1. Computer office package (MS-Word and Excel)
2. Email and Internet skill.

थप जानकारीका लागि निम्न वेवसाईटहरू हेर्नुहोस् ।

www.moless.gov.np
www.dofe.gov.np
www.feb.gov.np
www.sami.org.np